

C24 – ECO1

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

9 november 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de ontwikkeling en kwaliteit van werkzoekendencijfers	1
Vraag om uitleg van de heer Roland Van Goethem tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de discriminatie van oudere werkzoekenden	6
Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de begeleiding van volwassenen met ADHD op de werkvloer of tijdens een opleiding	9

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goeij

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandembroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de ontwikkeling en kwaliteit van werkzoekendencijfers

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dit is een vrij ingewikkelde en moeilijke vraag. Ik heb dan ook opmerkingen van mensen van de VDAB gekregen dat ik daar altijd moeilijk over doe. De aanleiding voor deze vraag is de vaststelling die een paar maanden geleden is gedaan. Ik ben niet diegene die zelf cijfers zit uit te pluizen, maar ik ken nogal wat mensen die zich daarmee bezighouden en me daarin steunen. De cijfers met betrekking tot de werkzoekenden en de uitkeringsgerechtigde werklozen van de RVA lopen uit elkaar. Daarbij rijst de vraag wat de correcte cijfers zijn en hoe die worden berekend. Ik heb daar al een aantal vragen over gesteld tijdens de voorbije maanden, en dat is de reden waarom de VDAB vindt dat ik altijd moeilijke vragen stel, al was dat wel al lachend bedoeld.

Sinds begin 2006 is de stempelcontrole afgeschaft, wat blijkbaar problemen meebrengt op statistisch vlak. Het opvolgen van de cijfers met betrekking tot werkzoekenden van de VDAB gebeurt nu op een andere manier dan vroeger. Het inschrijven gebeurde vroeger via de stempelcontrole, terwijl nu via het Dimonasysteem wordt gewerkt. Een werkgever die een werknemer in dienst neemt, moet dat melden. Via een kruispunt databank gaat dat naar het Dimonasysteem en wordt de werkzoekende uitgeschreven. Als de werkgever de werknemer ontslaat, dan gaat dat via dezelfde weg en wordt de werkzoekende automatisch opnieuw ingeschreven.

De bedoeling is om via het Dimonasysteem een meer accuraat systeem van opvolging van werkzoekenden te bieden op het einde van de maand. Uit de uitvoerige antwoorden van de minister op mijn vragen over die statistische gegevens blijkt echter dat dit tot nu toe niet is gelukt. Het komt erop neer dat de verwerking van de Dimonagegevens nog altijd niet helemaal op punt staat. Bovendien moet de VDAB nog een leerproces doormaken op het vlak van de verwerking van de Dimonagegevens. Men is ook nog niet gekomen tot het consulteren van andere bronnen, zoals de RVA inzake uitbetalingsgegevens, het RIZIV enzovoort. Ik heb daar een aantal vragen over gesteld, maar ik heb de indruk dat er op dit

ogenblik nog geen duidelijkheid is, en dat de VDAB niet goed weet wat met de cijfers te doen.

Maandelijks publiceert de VDAB cijfers over werkzoekenden die dan via een perscommuniqué worden bekendgemaakt. Er wordt daarbij gewaarschuwd dat het maken van vergelijkingen met betrekking tot continuïteit moeilijk is en dat het niet evident is om cijfers van 2006 te vergelijken met die van voorgaande jaren. Ze kunnen natuurlijk moeilijk zeggen dat de cijfers van 2006 nog niet stabiel zijn, en dat er nog wat wijzigingen kunnen optreden.

Sedert de afschaffing van de stempelcontrole moet een beroep worden gedaan op andere bronnen. Over die afschaffing was al geruime tijd geleden beslist. Ik vraag me dan ook af of het bijhouden van de statistische gegevens niet beter had kunnen worden voorbereid. Nu lopen de twee systemen naast elkaar.

Er is dus nog altijd geen stabiele methode gevonden om het aantal werkzoekenden te meten. De vraag is of dit nu nog moet worden aangepast in de loop van 2006. Interpreteer ik het correct dat dit nog altijd niet op punt staat? Is het zo dat het niet alleen onmogelijk is om de cijfers van 2005 en 2006 te vergelijken, maar ook die van 2006 en 2007? Het is dus ontzettend moeilijk om af te leiden wat nu eigenlijk de evolutie is met betrekking tot de werkzoekende populatie. Bovendien valt ook op dat de verschillende gewesten niet dezelfde methodiek gebruiken, waardoor de vergelijking tussen de verschillende gewesten op de helling staat. Is het niet de bedoeling om tot eenzelfde methode te komen waardoor de cijfers vergelijkbaar worden? Zo ja, wanneer wordt dat verwacht?

Het is moeilijk om de cijfers voortdurend te interpreteren en er zijn nogal wat wijzigingen in de reglementering die interfereren met de berekeningswijze. We hebben de inschrijving van oudere werklozen gehad, er zijn de PWA's die opnieuw moeten worden ingeschreven en daar komt nu de afschaffing van de stempelcontrole bij. Dit alles beïnvloedt de tellingsmethode. Zal de afschaffing van de stempelcontrole, naast de andere wijzigingen in de reglementering, een blijvende invloed op de statistische gegevens hebben?

Mijn vraag is tot slot hoe het nu eigenlijk zit met de evolutie. Wordt de werkloosheid en de werkloosheidsontwikkeling overschat of onderschat? Hebt u daar een zicht op? Had men niet aan het steunpunt kunnen vragen om na te gaan wat de echte ontwikkeling van de werkloosheid is? Klopt het dat het onmogelijk zal zijn

om enige conclusie te trekken uit de cijfers van 2005, 2006 en 2007?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me volledig aan bij de vraag van de heer Laurys. Ik vind het vreemd dat het maken van goede statistieken zo'n probleem is in Vlaanderen. België heeft op dat vlak al geen schitterende reputatie. Dat is vreemd want 'meten is weten'. Hoe kan een goed en efficiënt beleid worden gevoerd als niet kan worden nagegaan wat de situatie is en wat het gevoerde beleid heeft opgebracht?

Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om te verwijzen naar uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 18 november 2005 met betrekking tot de positie van personen met een handicap op de arbeidsmarkt. U antwoordde toen dat u zocht naar een oplossing voor een systematische monitoring via de Enquête voor Arbeidskrachten-telling, afgekort EAK, van het Nationaal Instituut voor de Statistiek. U zou ook uw collega-ministers aanspreken over een meer gecoördineerd beleid en u zou ook de bevoegde federale minister, de heer Verwilghen, contacteren. Hebt u dat inmiddels gedaan en is minister Verwilghen bereid om zijn verzet tegen het gebruik van de EAK voor een systematische monitoring van de arbeidsmarktpositie van personen met een handicap op te geven? Zo neen, welke verdere stappen zult u zetten? Dit is een belangrijk punt in de discussie over de cijfers en de opvolging van de werkloosheid.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mijnheer de minister, ik kijk uit naar uw antwoord. Ik hoop dat het niet enkel aan de specialist, de heer Laurys, is gericht. Zijn vragen over de ontwikkeling van de werkloosheid en de vergelijking met andere gewesten zijn belangrijk voor het maatschappelijk debat. Het is daarom spijtig dat niet meer collega's aanwezig zijn, maar ik neem aan dat de pers dit wat zal duiden. We stellen immers vaak vast dat het slecht omgaan met de cijfers tal van misverstanden en verkeerde discussies doet ontstaan. Ik hoop dat u ons ter zake op het juiste spoor kunt zetten.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ook ik roep de pers natuurlijk op zeer veel aandacht te hebben voor mijn mededelingen.

We moeten een onderscheid maken tussen discussies over werkloosheidscijfers voortvloeiend uit het concept 'werkloosheid' en wijzigingen in dat concept, en discussies over de vraag hoe, als eenmaal dat concept is vastgelegd, we die werklozen nu bij elkaar optellen. Ik zal straks een algemene bedenking maken bij het concept.

Eerst wil ik ingaan op de vraag hoe we tellen als dat concept eenmaal is vastgelegd.

De VDAB-website stelt iedereen op een bijzonder gebruiksvriendelijke wijze in de gelegenheid statistieken te raadplegen met betrekking tot het aantal niet-werkende werkzoekenden. Dat laatste concept hebben we in de overgang naar een nieuwe telmethode ook niet gewijzigd.

Via ARVastat kan men tijdreeksen opvragen, net als de werkloosheid volgens diverse gecombineerde kenmerken, en dit op het niveau van Vlaanderen, de LKC's, de RESOC's en zelfs op gemeentelijk niveau. De VDAB staat in voor de kwaliteit van deze statistische gegevens. De kwaliteit van de statistieken staat of valt met de kwaliteit van de bron waarop men zich baseert om te meten hoeveel niet-werkende werkzoekenden er zijn op het einde van de maand.

Tot eind december 2005 werd het aantal niet-werkenden werkzoekenden gevolgd via de aanwezigheid of afwezigheid bij de gemeentelijke stempelcontrole. De beslissing in het federale regeerakkoord van 13 juli 2003 om de stempelcontrole af te schaffen noopte de VDAB ertoe om alternatieve volgsystemen te ontwikkelen om de werkzoekendenbestanden te actualiseren. Mijnheer Laurys, u kunt dit misschien bevestigen, maar als ik me niet vergis, werd de beslissing om de stempelcontrole af te schaffen destijds ook niet betwist door de oppositie in de Kamer. Iedereen vond dat die controle een verouderde benadering was, en dat we op een andere wijze moesten omgaan met werkzoekenden. Dat bracht natuurlijk de uitdaging met zich mee de werkzoekenden op een andere wijze te tellen.

De elektronische gegevensuitwisseling met andere instellingen was de evidente optie om het aantal niet-werkende werkzoekenden te meten. De bedenking in uw eerste vraag dat deze overschakeling nauwelijks werd voorbereid door de VDAB, moet ik toch wel tegenspreken. Ik zou het me natuurlijk gemakkelijk kunnen maken en erop wijzen dat dit voor mijn tijd gebeurde, maar dat is niet mijn gewoonte. De overschakeling naar de elektronische alternatieven is voorbereid in werkgroepen met federale instanties, namelijk de RVA en de FOD Werk, de andere gewestinstellingen – BGDA, FOREM en de DGA – en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. Ook binnen de VDAB hebben werkgroepen actief de omschakeling voorbereid, en er is door de ICT-afdeling prioriteit gegeven aan de verwerking van de verschillende stromen.

Vanaf januari 2006 wordt de VDAB-databank geactualiseerd op basis van: de Dimonagegevens van de RSZ in verband met de aangifte van in- en uitdiensttreding van werknemers; de RSVZ-gegevens in verband met

het begin en einde van zelfstandige activiteiten; de RIZIV-gegevens in verband met het begin en einde van ziekteperiodes; de RVA-betalingsgegevens in verband met de uitbetaalde werkloosheidsuitkeringen; de verhuisgegevens van het Rijksregister; de overlijdensgegevens van het Rijksregister.

Deze gegevensuitwisseling verloopt volledig via elektronische weg, via de Kruispunbank van de Sociale Zekerheid. Het was destijds niet mogelijk om een volledige inschatting te maken van de effecten op het werkzoekendenbestand van de verwerking van de Dimonastroom. Dat kwam omdat het effect van de stempelcontrole op dat ogenblik nog speelde, omdat bepaalde problemen zich pas manifesteerden bij contactnames met individuele werkzoekenden, en omdat de Dimonagegevens pas vrij laat konden worden getest.

De VDAB heeft alle zes net vermelde gegevensstromen geoperationaliseerd en de gegevens volledig geïntegreerd in de werkzoekendendatabank. Let wel, nog niet alle verwerkingsprocessen van deze zes gegevensstromen zijn volledig geautomatiseerd. Dat geldt wel voor de Dimonagegevens, de verhuisgegevens en de overlijdensgegevens. Voor de andere bronnen gebeuren nog niet alle controles en verwerkingen volautomatisch, maar alle informatie is reeds ter beschikking van de VDAB-consulenten in het elektronische VDAB-klantendossier. Deze extra informatie geeft een belangrijke meerwaarde bij de bemiddeling en begeleiding van werkzoekenden.

Ik wil dat laatste beklemtonen. Met deze moeilijke operatie, die heel wat kinderziektes kent, slaan we immers twee vliegen in één klap. We stappen over van de stempelcontrole, die toch een beetje middeleeuws aandoet, naar een moderne vorm van controle. Tegelijk krijgt de gewestelijke overheid informatie, hoewel we dat deels zelf mee moeten organiseren, die haar toelaat veel beter om te gaan met de dossiers en de mensen die daarachter schuilgaan. Onze acties als organisatie worden heel wat doelmatiger als dat systeem eenmaal tot in de laatste functionele details in orde is. Dat is belangrijk.

Het is evident dat er kinderziektes zijn. Inzake de verwerking en de valorisatie van de zes nieuwe gegevensstromen maakte de VDAB dit jaar inderdaad een leerproces door. Er werd voor gekozen om stapsgewijs de verschillende stromen te exploiteren. De VDAB wilde zo vermijden ondoordacht automatische verwerkingsprocessen op te starten. De materie is ook complex: vele tienduizenden personen bevinden zich in een wisselend proces van korte tewerkstellingen en werkloosheidsperiodes. Deze complexe overgangen moeten in combinatie met de werkloosheidsreglementering een neerslag vinden in de werkzoekendendossiers en de cijfers.

Ook voor de diverse uitzonderingsgevallen heeft de

VDAB de opvolgingsmechanismen verder geoptimaliseerd. In 2006 is de verwerking van de verschillende stromen beperkt bijgestuurd. Ik wil die beperktheid benadrukken. Dat is immers belangrijk voor de toekomst. De bijsturingen vonden in hoofdzaak in februari 2006 plaats en betreffen de verwerking van annulaties en verbeteringen van Dimonaberichten. De invloed van dit leerproces op de vergelijkingen met 2007 zullen beperkt zijn. Het feit dat de methodiek in haar details wordt verfijnd, betekent niet dat de methodiek als geheel instabiel zou zijn. Mijnheer Laurys, ik vind dat de man die uw vraag heeft geschreven wat dit betreft wat overdrijft. Ik vind dat hij een wat merkwaardige denkfout maakt. Het is niet omdat de implementatie van een methodiek het nodig maakt een aantal leerprocessen te ondergaan, dat de methode instabiel zou zijn.

U wees ook op de verschillen tussen de gewesten. Het klopt dat de verwerking van Dimonagegevens verschillend is van gewest tot gewest, zoals dit bij de verwerking van de stempellijsten ook al het geval was. Ik wil dit even onderstrepen: we hebben nooit op net dezelfde wijze onze statistieken verzameld. Er is steeds discussie mogelijk geweest over de verschillen in de verwerking van de stempellijsten, maar omdat men er jaren mee heeft geleefd, discussieerde niemand erover.

Zo heeft de VDAB ervoor gekozen om de Dimonamutaties te ontvangen. De RSZ stuurt die gegevens tweemaal per week door. Het Waalse FOREM ontvangt de Dimonagegevens bijvoorbeeld eenmaal om de twee weken. Dit verschil in methode is een verantwoordelijkheid van de gewestelijke instellingen. Wij hebben ervoor gekozen om korter op de bal te spelen omwille van de grote dynamiek in het werkzoekendenbestand, wat me onder meer het gevolg lijkt van de belangrijke impact van uitzendarbeid in Vlaanderen. Dat we korter op de bal spelen, heeft vermoedelijk een invloed op de evolutie van onze cijfers die voor de Waalse cijfers niet geldt. Dit wordt echter ook gekleurd door het feit dat de realiteit anders is. Het is logisch dat we onze realiteit, daar die sneller verandert, snel via metingen willen vaststellen.

Mijn algemene conclusie is dat de voortdurende verwerking van de verschillende stromen voor een hogere kwaliteit van de data zorgt, in vergelijking met de update via de stempelcontrole, die slechts eenmaal per maand gebeurde. Ik concludeer ook dat de cijfers een accuraat beeld geven van het aantal werkzoekenden op het einde van de maand. Ik concludeer dat de vergelijking met 2005 moeilijk is, zoals ik tot uit den treure herhaal in mijn persberichten. Het is enigszins frustrerend, maar ik draag mijn persdienst op steeds opnieuw te zeggen dat de mensen niet al te zeker mogen zijn van die vergelijking.

Ik meen echter dat onze statistieken echt wel een verbetering zijn ten opzichte van die uit het verleden. We

zijn die echt wel beter aan het maken, en niet slechter. Bovendien levert die extra informatie inhoudelijk, met het oog op het beleid en ten behoeve van de mensen, een belangrijke meerwaarde op bij de bemiddeling en de begeleiding. Ten slotte luidt mijn conclusie ook dat de snelle overdracht van de RSZ-gegevens naar de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid cruciaal is.

Mijnheer Laurys, u vroeg me of we niet zouden moeten proberen de werkelijke ontwikkeling te kennen. Dat is een wat vreemde vraag. Hoewel ik er meteen nog eens aan toevoeg dat we met kinderziektes kampen, is de huidige meting de perfecte methode om te weten wie werkzoekend is in dit land. Dan gaat het over mensen die recht hebben op een uitkering of onder het statuut van werkzoekende vallen, die zich ook als zodanig aan-geven, die niet verhuisd of overleden zijn, of opgenomen in het stelsel van de ziekte-uitkeringen, die niet zelfstandig zijn geworden, die niet opnieuw aan het werk zijn, via een uitzendkantoor of op een andere wijze. We kunnen ons dus geen betere benadering van de werkelijkheid voorstellen dan dit systeem, dat beter is dan het vroegere. Ik zie niet goed in hoe we die werkelijkheid beter kunnen gaan benaderen, behalve dan door die kinderziektes voort uit dat systeem te halen.

Uw vraag of we te weten kunnen komen wat nu het verschil zou zijn geweest tussen de oude metingsmethode, via de stempelcontrole, en de huidige, vind ik op zich een zinvolle vraag. Om dat te weten, hadden we de stempelcontrole in stand moeten houden en een aparte VDAB-afdeling moeten belasten met de voortzetting van het oude systeem. Dan zouden mensen als proefkoning nog een tijdje het voorwerp zijn geweest van die stempelcontrole. Het zou niet zo heel zinvol zijn geweest om die systemen parallel te laten lopen. We kunnen dus niet weten wat het verschil is tussen de beide methodes, want dan hadden we ze parallel moeten laten lopen, maar dergelijke dingen doet men niet met mensen. Het steunpunt WAV verwees ter zake naar de VDAB zelf, daar het steunpunt WAV gebruik maakt van de VDAB-data.

Ik had het daarnet over leerprocessen en kinderziektes, maar soms is er ook sprake van onvoorziene problemen. In mijn jongste persbericht over de cijfers voor oktober had ik het over een dergelijk geval. In de maand september hebben we een probleem gehad dat volledig onvoorzien was. We hebben dat pas naderhand vastgesteld. Dit heeft een effect gehad op de cijfers voor september. In principe worden de Dimonagegevens tweemaal per week overgemaakt aan de VDAB, wat zorgt voor actuele data. De RSZ heeft recent technische problemen – namelijk capaciteitsproblemen – gehad bij het doorgeven van Dimona-informatie aan de kruispuntbank, waardoor de Dimonawijzigingen met vertraging doorkwamen bij de VDAB. In september is de overdracht van de Dimonagegevens van de RSZ naar de

KSZ stilgevallen. De laatste transfer betrof gegevens die door de werkgevers werden overgemaakt op 18 september. Dat hiaat zorgde voor een overschatting van het cijfer met betrekking tot de niet-werkende werkzoekenden in september, en dus voor een onderschatting van de daling ten aanzien van een jaar eerder. U vindt op de website van de VDAB een verdere duiding bij de cijfers van september.

Als de cijfers van september dan worden gecorrigeerd tot de ware cijfers, dan wordt een en ander logischer. In onze eerste publicatie van september bedroeg de daling 7,3 procent. Dat was echter een onderschatting: het aantal niet-werkende werkzoekenden bleek naderhand lager te liggen. Waarom ligt dat cijfer lager als Dimona stilvalt? Dat heeft te maken met het verschil tussen uitdiensttredingen en indiensttredingen. In september was dat een positief gegeven. Aan die gegevens ontbrak het ons.

We weten nu dat die daling eigenlijk 11,4 procent was, en niet 7,5 procent. Bekijken we de dalingen in augustus en oktober, dan is dat ook logisch. In augustus bedroeg de daling 9,5 procent en in oktober 13,5 procent. Het voornoemde cijfer ligt er netjes tussenin. Dat is dus niet verbazingwekkend. Dit kwam dus door een fout bij het doorgeven van de Dimonagegevens. Dat heeft niets te maken met uw vraag, maar ik maak van de gelegenheid gebruik om hier ook even te zeggen wat ik al had aangegeven in een persbericht en wat u ook vindt op de VDAB-webstek.

De VDAB is natuurlijk afhankelijk van de correcte en de tijdige overdracht van de Dimonagegevens. Tussen de gewesten en de federale overheid werd een akkoord gesloten om de beschikbare gegevens bij de socialezekerheidsinstellingen maximaal ter beschikking te stellen van de gewestelijke bemiddelingsdiensten. Daar het voorval van september kan worden beschouwd als een eenmalig accident de parcours, blijf ik er voorsnog van uitgaan dat de federale overheidsdiensten hun verbintenissen nakomen en dat de technische protocollen inzake de overdracht van gegevens correct worden uitgevoerd. Ik ga hier dus geen groot incident van maken.

Ik of mijn federale collega's hadden een klein beetje het schaamrood op de wangen moeten krijgen, indien we daardoor de werkloosheidscijfers beter hadden voorgesteld dan ze zijn. We hebben ze echter slechter voorgesteld dan ze zijn. Dat leidt me tot een meer algemene beschouwing die ik wil maken en die politiek van aard is. U kunt opwerpen dat er veel kinderziektes voorkomen bij de overgang naar het nieuwe systeem. Dat is zo. We geven dat ook elke maand toe. Waar u de beleidsmakers van de voorbije jaren echter niet van kunt beschuldigen, is dat ze de cijfers mooier hebben willen maken. We hebben sinds 1999 de ene beslissing

na de andere genomen waardoor de cijfers werden aangedikt. Een voorbeeld is het opnieuw inschrijven als werkzoekend van de oudere werkzoekenden. Ik denk ook aan de PWA'ers.

Het zijn regeringen geweest vóór Verhofstadt I die systematisch de tegenovergestelde beslissingen hebben genomen. Pas op, mijn partij maakte daar ook deel van uit. Toen haalde men systematisch een aantal categorieën uit het concept. Wij hebben nu het concept in mijn ogen correcter gemaakt door er een aantal mensen die in feite zonder werk zitten en eigenlijk werk horen te zoeken, opnieuw in op te nemen. Een groot deel van de evolutie van de werkloosheidscijfers hangt daarmee samen. Mochten we hebben gedaan wat voor 1999 gebeurde, namelijk voortdurend categorieën eruit halen en zo de cijfers verbeteren, dan zou ik hier wat gegeneerd zitten. Dat is echter niet zo. Mochten er statistische fouten zijn gemaakt waardoor de cijfers geflatteerd waren en mocht ik dus nu moeten toegeven dat de situatie in september minder goed was, dan zou ik wat gegeneerd zijn. Dat is echter niet zo.

Voor de rest voeren we een vrij ingewikkelde technische discussie over wat er nu allemaal nog misloopt in dat proces. U hebt absoluut het recht die te voeren. Dat lijkt me zelfs nuttig. Ik denk dat de mensen van de VDAB hun uiterste best doen om dat goed te laten verlopen. Ik verwacht nog wel wat kinderziektes. Dat is eigen aan dit soort omwentelingen. Overigens, ik wil de laatste zijn om geen waardering te uiten voor wat er federaal gebeurt om DmfA en Dimona goed te doen laten functioneren. Dan denk ik aan de heer Robben en de heer Snyders. Dat is een ongelooflijk succesvol project, ook qua regelgeving. Als er dan her en der een radertje niet goed draait, mogen we niet te scherp zijn.

Dan was er de vraag van mevrouw Stevens over het vaststellen van het aantal mensen met een handicap in de arbeidskrachtenenquête. Mevrouw Stevens, we hebben ter zake inderdaad een overleg opgestart. Het Nationaal Instituut voor de Statistiek heeft op onze vraag een eerste, veeleer positief antwoord geformuleerd. Onze statistische dienst en ons departement hebben ondertussen hun huiswerk gemaakt. Er is een voorstel van enquête uitgewerkt.

Uw vraag komt op tijd. Op 14 november vindt er ter zake overleg plaats met het NIS. Wij stellen voor om nog in 2007 een extra module in te voeren, in de toekomst liefst een basisvraag op te nemen en vervolgens af en toe een meer uitgebreide module. Over dat voorstel is er nog geen akkoord. Ik durf niet zeggen dat er over dat voorstel een akkoord zal komen. Wij zijn voor een methode waarbij er systematisch wordt bevraagd en er nu en dan een specifieke module wordt toegevoegd aan de enquête. Dat lijkt ons het beste compromis tussen stre-

ven naar nauwkeurigheid en het systematisch updaten van onze informatie over wat u en ons ter harte gaat.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer de minister, het was niet mijn bedoeling een incident uit te lokken. Dat wil ik duidelijk stellen, ook al is de vraagstelling soms wat scherp.

Minister Frank Vandenbroucke: De schrijver was vrij agressief. Ik denk dat ik weet wie het is.

De heer Jan Laurys: Dat zijn mensen die altijd bezig zijn met die cijfers. Incorrecte gegevens storen hen.

Wat de bedenking over het al dan niet verbloemen van de cijfers betreft, de jongste jaren is er inderdaad getracht die cijfers correcter weer te geven, zeker door oudere werkzoekenden opnieuw verplicht in te schrijven, net als de PWA'ers. Dat soort vergelijkingen is alleen belangrijk voor internationale vergelijkingen. De mensen die ermee bezig zijn, weten waarover het gaat.

Het telsysteem was vroeger al evenmin perfect. Dat blijkt ook uit het antwoord van de VDAB op mijn schriftelijke vragen. Het grote verschil is dat de VDAB op het einde van de maand een telling maakte, terwijl de RVA iedereen telt die in de loop van de maand ooit een uitkering heeft gekregen. Het is logisch dat het RVA-cijfer hoger ligt dan dat van de VDAB. In het begin was dat ook zo. Soms bedroeg dat verschil zelfs 20.000 eenheden op een maand tijd. Nu liggen de cijfers van de VDAB hoger dan die van de RVA. Dat is vreemd.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat heb ik in een vorig antwoord op een schriftelijke vraag uitvoerig geanalyseerd.

De heer Jan Laurys: Ook waren er wat verschillen inzake de wijze van inschrijven. De codes verschillen.

Het is inderdaad een leerproces, maar de Dimonagegevens staan of vallen natuurlijk met de wijze waarop de werkgevers die gegevens meedelen. Daar zijn ook heel wat problemen mee. Zo wordt er bijvoorbeeld vrij nonchalant omgesprongen met uitdiensttredingen, die laattijdig of niet worden doorgegeven. Werkgevers die naar het buitenland gaan, worden blijkbaar incorrect ingegeven. Er was een probleem met langdurig zieken. U stelde dat die andere bronnen momenteel mee worden ingecalculleerd. Nochtans lezen we in het schriftelijke antwoord dat de RVA-betalingsgegevens nog niet automatisch worden verwerkt. Dat hebt u ook gezegd, maar ook de RIZIV-gegevens worden voorlopig nog niet verwerkt. De RSVZ-gegevens worden verwerkt als het gaat over zelfstandigen in hoofdberoep en helpers

in maxistatuut. De andere gegevens worden nog niet verwerkt. Het consulteren en verwerken van die andere bronnen was alleszins in september nog niet helemaal afgewerkt. Misschien is dat ondertussen wel gebeurd.

Ik heb er alle begrip voor dat dergelijke technische methodes niet perfect kunnen verlopen. Ik veronderstel ook wel dat dit is voorbereid door de VDAB. Met deze vraag wou ik echter mijn bekommernis uiten en erop wijzen dat het juist interpreteren voor het beleid van evoluties op de arbeidsmarkt betrouwbare basisgegevens vergt. Dat zou ook de bekommernis van de VDAB moeten zijn.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Blijkbaar hebt u uw belofte gehouden om contact op te nemen met de federale overheid, zodat er nu schot in de zaak komt. Ik hoop dat het verloop van het overleg op 14 november positief zal zijn. Ik ben benieuwd naar het antwoord en het resultaat.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, ik meen te hebben begrepen dat u zich voor uw antwoord hebt gebaseerd op de voltijds werkzoekenden. Hoe zit het met de deeltijds werklozen? Maakt iemand die bijvoorbeeld twee dagen per week werkt, deel uit van de statistieken van de werkzoekenden of die van de werknemers? Dat is belangrijk. Op basis van die statistieken zal er immers een beleid moeten worden uitgestippeld om te streven naar een volledige werkzaamheidsgraad. Iemand die is ingeschreven voor twee dagen per week, is de overige dagen werkzoekend en kan dan ook aan de slag, in een ander bedrijf of een andere activiteit.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat hangt af van het statuut van die mensen. Ik improviseer nu wat. Ik stel voor dat we u daarop een schriftelijk antwoord geven. Iemand kan zich in de situatie bevinden dat hij op zijn stempelkaart een of twee dagen aankruist waarop hij is gaan werken, maar die andere dagen een niet-werkende werkzoekende is. Of het kan gaan over iemand met een deeltijds arbeidscontract, die een inkomensgarantie-uitkering krijgt van de RVA. Die laatste heeft dan een wezenlijk ander statuut: het is een persoon met een aanvullende uitkering. Als ik me niet vergis, maken dergelijke personen geen deel uit van deze statistieken. Ik meen dat dit een aparte categorie is. Ik stel echter voor dat we u dat zullen laten weten, zowel conceptueel als wat de cijfers betreft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Roland Van Goethem tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de discriminatie van oudere werkzoekenden

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, onlangs verscheen in de pers een niet oninteressante studie uitgevoerd door Kelly Services. Het ging over een internationale enquête bij 70.000 werknemers uit 28 landen. In België werden 2000 werknemers en werkzoekenden ondervraagd. Hun werd gevraagd of ze één of andere vorm van discriminatie hebben ervaren bij het solliciteren.

België, en dus ook Vlaanderen, komt hier betrekkelijk goed uit. Van de zestien Europese landen bekleeden we de elfde plaats. Het algemene discriminatieniveau in België ligt dus lager dan in vele Europese landen. De belangrijkste discriminatie die werd aangehaald door de ondervraagden, is die qua leeftijd. Van de ondervraagden stelt 18 percent daarmee te zijn geconfronteerd. Er is dus veeleer sprake van leeftijdsdiscriminatie dan van discriminatie op basis van ras, zoals doorgaans wordt verwacht. 7 percent haalt geslacht aan als discriminatiefactor, 6 percent ras en 1 percent een handicap. Van de jongeren tot 24 jaar meende 20 percent ook al het slachtoffer te zijn geweest van leeftijdsdiscriminatie. Zij werden dus te jong bevonden. We moeten echter vaststellen dat 51 percent van de Belgische werknemers van 45 jaar of ouder zegt te zijn gediscrimineerd bij sollicitaties op basis van hun leeftijd.

Dat doet enkele problemen rijzen als we het gevoerde antidiscriminatiebeleid analyseren. Er zijn geen officiële rapporten over discriminatie van oudere sollicitanten. De maatregelen die tot nu toe zijn genomen om oudere werkzoekenden terug op de arbeidsmarkt te activeren, schieten hun doel voorbij. Oudere werknemers, meer bepaald 45-plussers, geraken erg moeilijk aan werk. Welke bijsturing van de huidige maatregelen wilt u doorvoeren om werkwillige 45-plussers bij te staan?

Ik wil het ook hebben over de tewerkstelling van allochtonen, ook niet onbelangrijk. Er is in ons land een tamelijk hoge werkloosheidsgraad onder allochtonen. Tot nu toe werd dat altijd aan discriminatie toegeschreven. Uit deze enquête blijkt echter dat discriminatie van ras slechts op de derde plaats komt. Er wordt met andere woorden niet bijster veel gediscrimineerd op basis van ras. Die analyse had ik al enkele jaren geleden zelf gemaakt en wordt tot mijn genoegen bevestigd in een enquête van dit rekruteringsbedrijf. Ik zat er dus niet naast. Het beleid tegen discriminatie van

allochtonen op de arbeidsmarkt wordt gevoerd vanuit de thesis dat er discriminatie is van die groep. Als discriminatie op basis van etniciteit slechts minimaal is, dan mogen we toch stellen dat er een drastische herziening van het huidige beleid nodig is. Ik zou zelfs durven te zeggen dat dit strikt noodzakelijk is. We vertrekken van een verkeerde uitgangspositie. Welke maatregelen zult u nemen om uw beleid bij te sturen? Welke nieuwe maatregelen zullen er komen?

Tot slot wil ik u vragen welke conclusies u uit de enquête trekt.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de vraag van de heer Van Goethem. Er worden wel degelijk inspanningen geleverd om 50-plussers aan het werk te helpen. Er is een bepaalde subsidiëringsformule, maar er is ook een barrière ingebouwd – misschien ongewild – die veel werkgevers ervan weerhoudt om 50-plussers aan te werven. Bij het ontslaan van een 50-plusser worden de werkgevers geconfronteerd met nogal zware financiële gevolgen. Het een doet het andere dus een beetje teniet.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de voorzitter, ik wil het probleem van oudere werklozen zeker niet minimaliseren. De N-VA vindt het belangrijk dat de zaken correct worden voorgesteld. De bevraging waarover de heer Van Goethem het heeft, gebeurde bij 2000 Belgen. Het betreft dus geen 2000 allochtone Belgen, en dat beïnvloedt het resultaat. Het is belangrijk te weten bij wie de bevraging is gebeurd om de resultaten goed te kunnen beoordelen. Als toch 6 procent van de ondervraagden discriminatie ondervond op basis van hun afkomst, dan is dat een hoog percentage. Dit cijfer komt ongeveer overeen met de bevinding uit een studie van de KU Leuven en de ULB waarin discriminatie bij allochtone werkzoekenden werd onderzocht. Daaruit bleek dat bij 45 procent van de sollicitatieprocedures waarbij er voor eenzelfde baan zowel een allochtone als autochtone kandidaat was, er sprake was van discriminerende reacties. Dat mag ook wel worden gezegd.

Mijnheer de minister, in tegenstelling tot de heer Van Goethem vraag ik u om toch verdere initiatieven te nemen om vooroordelen die leiden tot discriminatie, te bekampen. Niet alleen allochtone werknemers, maar ook andere doelgroepen zoals personen met een handicap en ouderen, zijn het slachtoffer van vooroordelen. Het komt er steeds op neer dat de werkgever niet gelooft dat zij hetzelfde rendement opleveren, en dat moet worden aangepakt. Mijnheer de minister, welke initiatieven zult u nog verder nemen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Stevens heeft voor een deel al het antwoord gegeven dat ik wilde geven. Ik zal het op een andere manier formuleren. Als men zonder vooringegenomenheid maar lucide naar de cijfers kijkt, trekt men andere conclusies dan wanneer men met vooringegenomenheid kijkt. Vooringegenomenheid staat dikwijls een helder oordeel in de weg. (*Opmerkingen van de heer Van Goethem*)

U geeft daar een mooie illustratie van.

Ik weet niet in welke mate wat u zegt ook door Kelly Services wordt gezegd. Ik kijk naar de cijfers en probeer me af te vragen wat ik daaruit kan besluiten. Er is aan 1906 mensen gevraagd of ze tijdens het zoeken naar werk gedurende de laatste vijf jaar discriminatie hebben ervaren. Van die 1906 personen ondervonden er 134 discriminatie op basis van hun geslacht, 350 op basis van hun leeftijd, 113 op basis van hun etnische afkomst, 19 op basis van een handicap en nog 338 op basis van een andere reden. U zegt dat daaruit blijkt dat er een zeer grote discriminatie is ten aanzien van 45-plussers en een veel minder belangrijke discriminatie op basis van etnische afkomst.

U moet zich wel afvragen wie er in de groep zit. Er waren 113 mensen tussen 45 en 54 jaar en 25 mensen ouder dan 25. Dat maakt een totaal van 138. Veel meer mensen dan de 45-plussers hebben gezegd dat er gediscrimineerd wordt op basis van leeftijd. Puur wetenschappelijk zou ik als hypothese kunnen formuleren dat een aantal heel jonge mensen hebben gezegd dat ze werden gediscrimineerd omdat ze geen ervaring konden voorleggen. Dat kan evengoed uit deze cijfers blijken. Het is puur wetenschappelijk gesproken dan ook absoluut niet duidelijk of het ouderen zijn die werden gediscrimineerd op basis van hun leeftijd. Als u de aanwezigheid van de ouderen in de groep confronteert met het aantal mensen dat zich gediscrimineerd voelt wegens hun leeftijd, dan klopt er iets niet. Dat is een veel genuanceerder oordeel.

Dan neem ik de groep die zegt dat er werd gediscrimineerd op basis van etnische afkomst, meer bepaald 113 mensen of 5,9 procent. Wat Kelly Services niet heeft gemeten, is hoeveel mensen in deze groep een andere etnische afkomst hadden. Dat moeten we raden. Volgens onze gegevens is dat 1,6 procent van de beroepsbevolking. Als het om een representatieve steekproef gaat, dan moet van die 1906 ondervraagden normaal 1,6 procent van een andere afkomst zijn. Dat zijn dus ongeveer 30 mensen. Nochtans zeggen 113 mensen dat ze zich gediscrimineerd voelden als gevolg van afkomst. Het zou wel eens kunnen dat iedereen in deze steekproef die van een andere afkomst was, ervaren heeft dat hij daardoor gediscrimineerd werd. Iemand met een andere vooringegenomenheid dan de uwe, het

andere uiterste, zou kunnen zeggen dat Kelly Services bewezen heeft dat iemand met een andere afkomst wordt gediscrimineerd. Wat wil ik daarmee zeggen? Zoals we weten dat iemand die zegt dat hij aan het studeren is niet altijd studeert, zo weten we ook dat niet elke studie een studie is.

Het soort vooringenomenheid waarvan u getuigt bij de interpretatie van de cijfers, laten we beter achterwege. U ziet me trouwens zelden zwaaien met dit soort van enquêtes. De mensen die het antwoord voor me hadden voorbereid, hadden vijf enquêtes meegegeven die net het omgekeerde aantonen. Ik zal ze echter niet citeren omdat dit allemaal relatief is. Het is mijn mening dat er discriminatie is, we stellen die vast. Er zijn echter ook andere dingen dan discriminatie. Het is onze opdracht om voorbij het debat te gaan waarbij de enen, zoals u, er genoeg in scheppen te zeggen dat er helemaal geen discriminatie is en anderen er genoeg in scheppen te zeggen dat er alleen maar discriminatie is. Dit interesseert me eigenlijk niet. Ik wil voorbij aan dat debat en me afvragen hoe ik de reële participatie van mensen van een andere afkomst, van mensen met een arbeidshandicap en ouderen, op de arbeidsmarkt kan verhogen. Mijn diepe overtuiging is dat – en dat bewijzen alle ernstige economische studies die ook de analyse maken en niet alleen de cijfers op een rij zetten – er vicieuze cirkels doorbroken moeten worden waarbij vooroordelen worden gevoed door feitelijke beperkingen, handicaps en tekortkomingen van mensen.

We proberen maatregelen te nemen die kleine succeservaringen creëren, waarbij iemand van boven vijftig jaar aan het werk gaat en bewijst dat hij veel bijdraagt tot een bedrijf. Die persoon is misschien iets minder productief dan iemand van dertig jaar, maar hij heeft wel veel ervaring. Ik ga ermee akkoord dat veel spelregels op de arbeidsmarkt averechts werken. Bescherming bij ontslag heeft echter een andere grondslag. We kunnen niet alles in het teken zetten van de aanwerving van mensen, zonder ons iets van de rest aan te trekken. Er moet een bescherming zijn bij ontslag en die werkt enigszins ontradend naarmate de ontslagbescherming sterker is. Het klopt dat die bescherming voor een oudere soms sterker is dan voor een jongere. Ik moet wel zeggen dat voor arbeiders de ontslagbescherming in België over het algemeen niet zeer sterk is, ook niet bij ouderen. U hebt wel een punt, maar we zullen uiteraard de ontslagbescherming niet op de helling zetten.

We moeten nagaan wat Vlaanderen kan doen vanuit de eigen bevoegdheden. We proberen daar iets aan te doen met de tewerkstellingspremie, een nieuwe maatregel die maar geleidelijk aan op gang zal komen. We pogen daar iets aan te doen met de nieuwe formule IBO-interim waarbij de interimsector zich engageert om mensen uit kansengroepen aan te werven. We pogen iets te doen via Jobkanaal waarbij werkgevers worden geresponsabili-

seerd. We willen de vicieuze cirkel waarbij bestaande vooroordelen worden gevoed door feitelijke mislukkingen en tekorten, doorbreken. Daar gaat het eigenlijk om.

Volgens mij is er volstrekt niets af te leiden uit die cijfertjes, behalve dat een hoop mensen discriminatie ervaren. Ik wil ervoor pleiten dat, zoals politiek zich niet te veel mag laten leiden door opiniepeilingen, ons werk zich niet te veel laat leiden door dit soort peilingen of door vooringenomen interpretaties van dit soort peilingen, want ik wil Kelly Services nergens van beschuldigen.

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland van Goethem: Mijnheer de minister, laat ons zeggen dat we geen van beiden vrij zijn van vooringenomenheid. U kunt me daarvan beschuldigen, maar ik interpreteer cijfers en u interpreteert die op een andere manier. Ik kan net hetzelfde discours voeren en zeggen dat u vooringenomen bent, maar ik doe niet aan muggenzifterij en zal niet op woorden spelen omdat ik daar geen tijd en zin voor heb.

U hebt het over ernstige economische studies. Met cijfers kan alles worden bewezen. Ik ben goed geplaatst om dat te zeggen want in een vorig leven was ik boekhouder. Er is echter ook de realiteit. Wie al eens met een bouwvakker of een loodgieter praat, krijgt een ander beeld van de sollicitanten die komen opduiken. Ik vraag me dan ook af in hoeverre de zogenaamde ernstige economische studies gevoerd zijn vanuit een ivoren toren. We hebben hier onlangs nog een ernstige studie van ene professor Martens gehad: de vooringenomenheid droop eraf!

Deze discussie zullen we volgend jaar en binnen twee of drie jaar nog voeren, en we zullen tot dezelfde conclusie komen. U zult het houden bij uw zienswijze en ik bij de mijne. Tot nu toe zijn er echter geen gegevens die mij van gedacht kunnen doen veranderen.

De voorzitter: Mijnheer Van Goethem, u stelt dat bij professor Martens en zijn studie de vooringenomenheid eraf droop. We hebben in deze commissie een hoorzitting gehad waarbij iedereen de kans heeft gekregen om in debat te treden en tegenargumenten te geven. Ik vind dat u best uw woorden terugneemt. Er is een discussie geweest en de professor in kwestie en andere onderzoekers zijn op heel wat van uw beweringen ingegaan en hebben die heel correct weerlegd. Ik verwijs daarvoor naar het verslag van die hoorzitting. U kunt niet zeggen dat proefondervindelijk in het parlement is bewezen dat professor Martens vooringenomen is. Ik hoef dat niet te nemen!

De heer Roland Van Goethem: Mevrouw de voorzit-

ter, u hoeft dat niet te nemen, maar ik neem er geen letter van terug.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de begeleiding van volwassenen met ADHD op de werkvloer of tijdens een opleiding

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de voorzitter, ADHD is wellicht geen onbekende term meer. Deze stoornis is in het Vlaams Parlement al meermaals ter sprake gekomen. In de hulpverlening en in het onderwijs wordt er nogal wat aandacht aan geschonken. Het gaat dan vooral om kinderen met ADHD. Mijn vraag gaat evenwel over ADHD bij volwassenen en de begeleiding die ze nodig hebben, onder meer op de werkvloer en tijdens opleidingen die naar het werk leiden. Het centrum ZitStil organiseert daarover op 16 november een symposium.

Zeer lang werd gedacht dat ADHD bij volwassenen verdween. In de hulpverlening was er dan ook zeer weinig aandacht voor. Intussen bestaat er een internationale consensus over de klinische relevantie van ADHD bij volwassenen. Net zoals bij kinderen zijn de symptomen hyperactiviteit, impulsiviteit en aandachtsstoornissen aan elkaar geclusterd. Ook is er een consensus over het feit dat kinderen met ADHD, wanneer ze niet behandeld worden, een risico lopen voor hun verdere ontwikkeling. De comorbiditeit uit de kinderjaren versterkt zich nog en nieuwe stoornissen komen tot ontwikkeling. Depressie, antisociaal gedrag, middelenmisbruik en persoonlijkheidsstoornissen kunnen bij volwassenen de bovenhand nemen.

Ook personen met een zuiver maar ernstig ADHD-beeld ondervinden heel wat problemen: het niet afwerken van studies op een aan hun kunnen aangepast niveau, onmacht om een relatie aan te gaan of te behouden, onmacht om werk te vinden of te behouden, risicogedrag in het verkeer enzovoort. Ten slotte is er nog een groep volwassenen die als kind de ADHD-diagnose hebben gehad, maar op latere leeftijd niet meer voldoen aan de criteria. Uit onderzoek blijkt dat ADHD-kinderen die op 19-jarige leeftijd niet meer voldoen aan de criteria van de stoornis, in veel gevallen toch nog te kampen hebben met problemen.

De stoornis wordt steeds meer ontdekt bij volwassenen: recente studies wijzen op een prevalentie tussen 1 en 4

percent in de algemene bevolking, maar de herkenning van de stoornis is nog zeer beperkt. Het zou trouwens interessant zijn om na te gaan hoe hoog het percentage werklozen is met dergelijke stoornissen.

ADHD is een neurobiologische stoornis. Medische beeldvorming toont structurele en functionele verschillen aan in de hersenen. De diagnose van ADHD is een zaak van klinische bevraging en observatie, naast het verzamelen van informatie en gegevens uit het verleden. Behandeling van ADHD bij volwassenen kan op twee manieren: enerzijds via de combinatie van psychosociale begeleiding en medicatie voor het rechtstreeks behandelen van de kernsymptomen – niet altijd succesvol – en anderzijds via psychosociale begeleiding alleen. Die begeleiding werkt slechts ten dele in op de kernsymptomen, maar de begeleiding is een must. De medicatie helpt immers niet altijd. Ondersteuning is nodig om de behandeling vol te houden, de levensstijl moet worden aangepast en ook de familie heeft ondersteuning nodig.

De begeleiding omvat verscheidene elementen. Ten eerste kan psycho-educatie zowel individueel als in groep gebeuren zodat cliënten een beter zicht hebben op hun situatie en hoe ze vooruit kunnen. Sociale vaardigheden zijn belangrijk. Ten tweede is er coaching en dat houdt vooral motivering in om problemen op te lossen. Ten derde is er cognitieve gedragstherapie waarbij zelfsturende en zelfcontroleerende technieken worden aangebracht. Tot slot is er de gezinstherapie.

Uit een bevraging van het centrum ZitStil in opdracht van de Koning Boudewijnstichting blijkt dat er een groot tekort aan expertise is in de wereld van de hulpverlening, zowel wat betreft diagnose als behandeling van ADHD bij volwassenen. Een bevraging bij psychiaters en neurologen heeft dit bevestigd.

Mijnheer de minister, erkent u het probleem van ADHD bij volwassenen voor het volgen van opleidingen en hun integratie op de arbeidsmarkt? Is er voldoende aandacht en expertise bij de opleidings- en begeleidingsinstanties, zoals VDAB en opleidingsinstellingen om met ADHD-volwassenen om te gaan en ze te coachen? Is er voldoende aandacht, expertise en coaching op bedrijfsniveau? Ik denk dan aan de personeelsdiensten, het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk, vakbonden, preventieadviseur, arbeidsgeneesheer en dergelijke meer. Welke maatregelen stelt u voor om ADHD-volwassenen te begeleiden op de werkvloer en tijdens opleidingen?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me volledig aan bij de vraag van de heer Sannen, maar ik zou graag de vraag

opentrekken naar alle personen met een functiebeperking. Voor mij is functiebeperking duidelijk gerelateerd met een stoornis of handicap. Een werkhandicap is iets anders voor mij. Mensen met een functiebeperking ondervinden veel problemen als ze werk zoeken. Het begint al bij het volgen van een opleiding bij de VDAB. Ze hebben daar weinig of geen toegang toe omdat de overheid of VDAB niet zorgt voor redelijke aanpassingen voor de persoon met een functiebeperking.

Ze blijven ook stuiten op hardnekkige vooroordelen van werkgevers. Dat hebben we daarnet al besproken. Daarom is een goede sensibilisering van de werkgevers echt heel belangrijk, alsook een goede begeleiding van zowel de werkgevers als werkzoekenden met een functiebeperking. Het is belangrijk dat ze allebei ondersteuning krijgen. Werkgevers moeten kennis hebben van hoe moet worden omgegaan met personen met een functiebeperking. Ik heb gehoord dat er hier en daar problemen opduiken bij arbeidstrajectbegeleiding voor werkzoekenden met een functiebeperking. Dat wil zeggen dat men binnen de VDAB niet altijd weet hoe daarmee moet worden omgegaan, en dat is jammer. Ik wil pleiten voor de oprichting van een kennis- en expertisecentrum binnen of boven de VDAB zodat de verschillende diensten daarmee kunnen samenwerken. Op die manier kan het probleem van de werkzoekenden met functiebeperkingen eindelijk structureel worden aangepakt. Het kan één loket worden waar iedereen terecht kan met vragen. De buitenwereld, de werkgevers en vakbonden moeten worden gesensibiliseerd zodat ze weten wat ze moeten aanvangen met mensen met een functiebeperking en dat ze beseffen dat die ook een meerwaarde kunnen bieden.

Mijnheer de minister, wat is uw mening daarover en plant u daartoe initiatieven?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik wil bevestigen dat ADHD een probleem is bij zowel kinderen als volwassenen. Het kan een belangrijke belemmering vormen bij het volgen van een opleiding of het uitvoeren van een job.

Dat dit bij volwassenen ook een specifiek probleem is, is eigenlijk een zeer recente vaststelling. In die zin staan we nog maar aan het begin van het ontwikkelen van inzicht en praktijken. Mijn antwoord zal daarom een vrij algemeen antwoord zijn. Ik kan nog niet heel precies meedelen wat de beleidservaringen zijn met volwassenen met ADHD.

Ik wil beginnen met een belangrijk principieel uitgangspunt, waarover geen misverstand mag bestaan bij de publieke opinie. Wij moeten elke aandoening, ziekte of handicap die bij het uitvoeren en het zoeken naar werk

en het volgen van opleidingen beperkingen inhoudt voor de persoon of werkzoekende in kwestie, erkennen als een probleem. We gaan daarbij niet uit van een gesloten lijst van welbepaalde, gekarakteriseerde ziektes, handicaps of aandoeningen. We hanteren dus een open benadering. We stellen vast dat iemand een probleem heeft als gevolg van een aandoening, ziekte of handicap, dat dan een belemmering vormt. We erkennen dit als probleem en moeten dat in overweging nemen in ons beleid. We moeten maatwerk ontwikkelen. Dat geldt ook voor ADHD. Onze benadering van, bijvoorbeeld, personen met een arbeidshandicap, sluit helemaal niet ADHD of om het even welke andere diagnose a priori uit. We kijken eigenlijk naar de gevolgen van een bepaalde aandoening, ziekte of handicap.

Zowel de VDAB als zijn gespecialiseerde partners voor personen met een handicap of arbeidshandicap, de consultatiebureaus, afgekort CGVB's, de arbeidstrajectbegeleidingsdiensten, afgekort ATB's, en de centra voor begeleiding en opleiding, afgekort de CBO's, zijn en moeten alert zijn voor elke vorm van beperking die werkzoekenden ondervinden. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap – het vroegere Vlaams Fonds – erkent een persoon met ADHD als gehandicapt als het probleem zwaar weegt op zijn dagelijks functioneren. De door het agentschap erkende personen met een met ADHD verbonden handicap die een arbeidsvraag hebben, krijgen bij de gespecialiseerde diensten een aangepaste begeleiding en/of opleiding. Bij tewerkstelling komt hun werkgever zo nodig in aanmerking voor een tegemoetkoming wegens rendementsverlies. Ons beleid staat daar dus open voor. Dat moet ook.

Ook in het volwassenenonderwijs willen we meer alert zijn voor de bijzondere noden en eventueel bijzondere beperkingen van volwassenen in opleiding. In het ontwerpdecreet voor het volwassenenonderwijs wordt individuele trajectbegeleiding ingeschreven als een opdracht voor de centra. Voordien was dit niet het geval. Zoals u suggereert, gingen we er ten onrechte vanuit dat kinderen wel leer- en ontwikkelingsproblemen konden hebben, maar volwassenen niet. Als we het levenslang leren willen promoten, dan moeten we onze blik enorm verruimen wat dit betreft.

Via de inzet van projectontwikkelaars, structurele projecten voor evenredige arbeidsdeelname, zoals Jobkanaal, het inzetten van diversiteitsconsulenten en het aanmoedigen van diversiteitsplannen in bedrijven, willen we de aandacht van bedrijven voor kansengroepen vergroten. Ook die kansengroepen worden breed en open gedefinieerd. Sinds midden 2006 ondersteunen we in de schoot van de organisatie Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap, afgekort GRIP, ook de oprichting van een infopunt, een vraagbank

waar iedereen met een vraag over evenredige arbeidsparticipatie terecht kan. Op deze manier willen we de knowhow over arbeidshandicaps die aanwezig is bij gebruikersorganisaties, waartoe de vzw ZitStil behoort, overdragen naar werkgeversorganisaties en vakbonden en die ondersteunen in hun acties om meer personen met een arbeidshandicap in te schakelen.

Een aantal hefboomen voor het vergroten van de aandacht voor deze problematiek op bedrijfsniveau liggen ook op federaal niveau, zoals de betrokkenheid en de rol van de arbeidsgeneesheer.

Mevrouw Stevens, u suggereerde dat we onze expertise zouden bundelen in een expertisecel of -centrum. Momenteel bevinden we ons in een ander proces, dat hoe dan ook moet leiden tot het bundelen van expertise. Zoals u weet, zijn we bezig met de integratie van gespecialiseerde acties en actoren voor de tewerkstelling van personen met een handicap en met de andere maatregelen voor personen met een handicap in het werkgelegenheidsbeleid. Die transitie is gaande. Wij hebben dat wat voorzichtig aangepakt, daar we op de eerste plaats continuïteit wilden in de praktische uitvoering van het beleid voor de betrokken mensen met een arbeidshandicap. Ik blijf voorzichtig, maar ik meen dat we daarin aan het slagen zijn. Onlangs hebben we al die actoren bijeengebracht. De vaststelling is dat de loutere overdracht uit Welzijn naar Werkgelegenheid wel zal lukken. Dat is op zichzelf al een bundeling van expertise. Ik weet of we daar bovenop dan nog een expertisecentrum moeten gaan oprichten. We bundelen eigenlijk al expertise en willen een sterkere verwevenheid tussen wat de ATB's, de CBO's en de CGVB's doen en kunnen doen, daar die expertise vandaag wat te verbrokkeld is.

Mijnheer Sannen, u deed een aantal specifieke suggesties met betrekking tot vorming voor de trajectbegeleiders, de trainers, de jobcoaches en de loopbaanbegeleiders voor dit soort problemen. Ik wil deze suggestie zeker onderzoeken. Hierdoor zullen deze eerstelijns werkers van werkzoekenden en cursisten misschien deze problematiek tijdig kunnen detecteren en er in de begeleiding die ze opzetten, rekening mee houden. Indien nodig zullen ze deze personen ook adequaat kunnen doorverwijzen naar deskundige begeleiders en opleiders. Ik neem dit dus mee in overweging in ons beleid dat in volle ontwikkeling is door de transitie van het tewerkstellingsbeleid voor personen met een arbeidshandicap naar het domein Werkgelegenheid in de Vlaamse Regering en de Vlaams administratieve organisatie.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Laat me duidelijk zijn: ik heb geen enkele kritiek op het huidige beleid met betrekking tot de aandacht, ook qua tewerkstelling, voor mensen met een handicap of een stoornis. Ik wil slechts de aandacht

vestigen op het feit dat ADHD bij volwassenen pas vrij recent werd ontdekt en voldoende erkend, en wijzen op de verborgen problemen waarmee dit samenhangt en waarvoor we aandacht moeten hebben. We kunnen ADHD niet altijd gelijkschakelen met andere handicaps. Zo heb ik op de ADHD-studiedag kennis gemaakt met een fascinerende persoon, namelijk iemand met ADHD die hoofdboekhouder is van een groot bedrijf. Hij had vanaf het begin alle begrip gekregen in dat bedrijf, waar ze ook weten dat sommige van zijn relationele reacties soms wat afwijken van die van anderen. Op dit ogenblik heeft hij de leiding over de hele boekhoudkundige cel van dat bedrijf. Hij is wellicht een schitterende boekhouder. Hij is ook een erg intelligente man, wat het waarschijnlijk gemakkelijker maakt hiermee om te gaan.

Er werd hier gesproken over productieverlies. In bepaalde gevallen kan dat optreden, maar als deze mensen op de juiste wijze worden ingezet en begeleid, kunnen ze productieprocessen bevorderen, net omdat ze op hun capaciteiten worden aangesproken en omdat ze, wat betreft de andere elementen die meespelen bij deze stoornis, begeleiding, coaching en begrip krijgen. In het hele begeleidingproces naar werk, waarvoor wij toch verantwoordelijk zijn, en binnen het begeleidingsproces op de werkvloer zelf, moet daar stilaan genoeg aandacht aan worden besteed. De Vlaamse overheid kan een rol spelen om die mensen van de nodige begeleiding te voorzien. Met mijn vraag wou ik een eerste aanzet hiertoe geven.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het was niet mijn bedoeling een nieuwe structuur te creëren, bovenop alles wat er al bestaat. Wat er bestaat, moet echter worden geoptimaliseerd. Alles wat met werk te maken heeft, gaat nu van Welzijn naar Tewerkstelling. Er is sprake van verschillende diensten, zoals ATB's, CBO's en dergelijke. We moeten ervoor zorgen dat de ervaring in ATB's kan worden gedeeld met al die diensten, zodat, als men in Limburg iets weet, het niet nodig is het wiel weer uit te vinden in West-Vlaanderen. Het gebeurt immers vaak dat er dubbel werk wordt geleverd. Die informatie moet structureel kunnen worden uitgewisseld. Dat hoeft niet fysiek te gebeuren. Ik weet niet precies hoe dat moet gebeuren, maar het is echt belangrijk dat iedereen die over kennis beschikt, die kan doorgeven.

Daarom vraag ik een stroomlijning van informatie die voor iedereen bedoeld is. De initiatieven die genomen worden voor de tewerkstelling van mensen met een functiebeperking, zouden beter op elkaar afgestemd moeten worden.

Mensen met ADHD zijn niet te vergelijken met mensen met een functiebeperking. Mits een aangepaste

begeleiding, kunnen mensen met een functiebeperking perfect functioneren. Iedereen heeft capaciteiten of mogelijkheden, maar men moet kansen krijgen om die te ontwikkelen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Stevens en de heer Sannen hebben het over inzicht bijbrengen bij iedereen die betrokken is bij begeleiding van mensen. Men moet dat inzicht stroomlijnen en ervoor zorgen dat mensen overal op de beste manier opgevangen worden. We zijn daar erg mee bezig. In de overgang van het beleid voor personen met een arbeidshandicap van Welzijn naar Werkgelegenheid en Sociale Economie, hebben we een stakeholdersoverleg georganiseerd binnen de VDAB. De mensen van de VDAB zitten aan tafel met de mensen van de Arbeidstrajectbegeleidingsdienst, van het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek, van de Centra voor Gespecialiseerde Voorlichting bij Beroepskeuze en de gebruikers, verenigd in de vzw Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap.

Ze wisselen hun methodieken en inzichten uit zodat overal op dezelfde manier gewerkt wordt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
